

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перл., на по год.  
5 перл.; ван земље 15 франака у злату.за Црну Гору број 10 пара  
за Стране Земље број 20 параЛИСТ ИЗЛАЗИ  
СРИЈЕДОМ и ПЕТКОМ

# ВЈЕСНИК

АДРЕСА:  
„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)  
ADRESSE:  
„Vjesnik“ Cetinje (Montenegro)РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“  
А ПРЕТИЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ  
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Цетиње, 12. фебруара

Пред Народном Скупштином је нацрт адресе на Пријестону Бесједу Њ. В. Краља. О њој се три дана води жива дебата. Народно Представништво уздигло се преко исте на висину мјераважног и позвањег чиниоца за исправљање важних питања из свијех грана државног и народног живота. Занимљивости и исцрпности адресне дебате претходили су многобројни узроци. Они леже у нашем општем стању, у великим догађајима, које смо пребродили, и разноврсним боловима који су се, стицајем прилика, згомилали на дну народне душе, притискујући је као какав тешки камен. Слободна дискусија мука и мана, недостатака и потреба, вођена од слободно изабраних посланика, полако скида овај камен и отвара народне груди, да се лише загушљивости незадовољства и напуне дахом новог задовољнијег живота. Скупштина тијем постаје оно, што вазда треба да буде: регулатор страсти, судија мишљења, заштитник слободе и вентил јавне сигурности.

Адресна дебата избацила је на површину масу разноврсних погледа и убјеђења да их свак чује и оцијени. Пресјекла је мах неконтролисаним шапатима по мраку, гдје се котрљају као грудa снијега док не доспију до опасне лавине. Ономогућила је недоказане оптужбе и мучеништва за скривена схватања, и стуривши их пред позвани форум јавности, да их ова суди и заслужено награди или осуди. Ставила је сваког на мјесто које му припада, не допустивши да се у политичкој аритметици оперира лажним цифрама. Створила је борбу начела, потиснувши опаку и опасну јагму међу личностима око себичних рачуна под маском лијепо исказаних ријечи. Дала је законска крила и трвењу гледишта, опробаних искустава, практичнога знања, политичког такта да би се пробиле неприједспасоносне мисли заступљене од достојних носиоца. И одиста много је боље, а за земљу и народ спасоносније што се његове потребе и његова мишљења сукобљавају и тару у Скупштини, него ли по улицама. Онамо ће се знати што не ваља и као такво ће остати обиљежено; овамо добро може бити оглашено за зло, и обратно.

Дебатом о адреси пријатељи слободе и унутрашњег снажења наше Земље могу бити задовољни. Она може служити само на част новоизабраној Народној Скупштини, која је у тој дебати показала и своју свијест, и своју политичку зрелост, и своју велику љубав према народу. Трпећи и накардна мишљења у тој дебати и толерантно дајући маха провокаторској критици, Народна Скупштина је доказала да слобода није монопол, већ право свијех нас,

па и онијех, који су за њу најмање заслужни.

## Какову Арбанију хоћемо

Под овим насловом доноси „Riječki Novi List“, на уводном мјесту, један допис из Беча, који је писао један члан похваљене арбанашке породице.

Ми се не можемо потужити на краткоћу живота. У обичној календарској години доживимо више не читава пријашња покољења. Док је прије вријеме било у застоју, данас заостајемо ми, импотентни не само да достигнемо, већ и да схватимо радност догађаја. Зато је и немогуће подати садашњости јединствен билег, једну означну синтезу. Па и како, кад се дневно увјеравамо, а и на себи осјећамо, гдје се сама историја диктира и кроји оружаном силом великих државних организација, док је барем она била поштеђена од природних скокова и препуштена властитом неминовном току. С једне стране се крше вјековна напрезања мањих народа и бришу најприродније границе — а с друге се преко ноћи стварају нови политички народи. Да ли то одговара строгим законима природе и искуства — препуштам суду свакога! Али ће свакако грађани Аустро-Угарске Монархије имати што да причају својем потомству. Причаће то особито Словени, како се у њиховим бившим слободним краљевинама владало. Причаће о натчовјечјим борбама против апсолутистичких војничких диктатура и упуцаће ће ваљда за пале жртве осећајући већег разумјевања од нас савременика. Причаће и о борбама на Балкану, како им је борба за освајањем оних крајева била идица, прама силној оној, на правди бога изазваној борби од оних, којима је далеко душа и понос народни.

А још ће неко на Балкану можда разочаран причати, како је силом био створен, како му се дало оно што ни у сну не могаше помислити, како му се турало оружје у руке и свађало га са сусједом, који му само добра учини. Баш му ових дана шиљу поглавицу, књаза, који ће да се за њ брине, да га заступа пред свијетом и увече међу напредне народе. У Драчу му се спрема сјајан дочек. Ућиће у своју резиденцију кроз славолуке овјенчане заставе нове државе; грување топова са оклопача двију велесила европских исказаће му почаст, које доликују суверену, ма да његов улаз у земљу није улаз триумфатора. Све ће бити приређено у пуно сјају: глзбe аустријског и талијанског војничког одјељења, холандеска жандармерија, одасланици европских држава и т. д., само ће народ арбанашки све то проматрати у потпуном неразумјевању и неповјерењу. До неки дан су разна племена арбанашка пунила авлије председника перманентне владе, из његове су собе попут процесије излазиле вође њихове, носећи сваки са собом по коју упути и инструкцију из програма за будући рад. Народ се повукао у брда, председник перманентне владе положио своју част, те ће се и он из куртоазije поклонити суверену.

Посао новог владара није лак. Он зна за јаз језика, обичаја, вјере и осјећаја међу разним племенима тог вјечно незадовољног народа. Арбанија, о којој још данас немамо

позитивних географских и етнолошких података, била је кроз вјекове без икакве управе, те није чудо да се код њезиног становништва до највећег ступња развио онај култ индивидуа, који пориче сваки ауторитет. Он све то зна и с тога је увјерен, да такав народ није за његове интенције солидном подлозом, ослањајући се једино на залеђе тројног савеза. Али у томе се баш вара и он и његови емисари! Кад већ није судбина досудила да Арбанију уреде њезини сусједи који је најбоље познају, те кад је принца Вида послужила срећа да се попне на најновији трон Европе, — општа би жеља била да зблија ту тужну земљу приведе ведријим данима, да је учини својом и не понизи на просту филијалу експанзивних тежња становитих велевласти. Да то постигне, прва му је задаћа да обрачуна са туђинским пропагандама, које унесрећиле ту европску земљу не дозволивши јој да се подигне изнад културног нивоа једне африканске колоније. Мора да започне с народом, а не са бечким и римским агентима, па ће онда сређивање унутарњих одношаја бити лако. И кад упозна душу арбанашког народа, увидјеће да будућност Арбаније лежи у најинтимнијем политичком и економском пријатељству са оним земљама, које су за вријеме турских прогона биле сталним уточиштем бесправним биједним и бегунцима. Сусједи би њезини заборавили на оне крвне и незаслужене неправде. Словенски би народ био таковој Арбанији одлучан одбор против свим покушајима вањске експлоатације. Арбанаси би благосиљали таквог владара, народ би се вратио са брда гдје смисла нове борбе. А онда би и династија принца Вида могла да на Балкану игра исту улогу коју данас игра грчка династија и коју је прије другог рата играла бугарска.

Такову Арбанију желе сами Арбанаси, желимо је ми, жели је свак, осим онога који ју је створио.

## Оружање Румуније

Бугарски „Војни Лист“ доноси интересантна саопштења о наглом оружању свих балканских држава. По његовим обавјештењима, Румунија у погледу нових поруцбина долази на прво мјесто. О томе „Војни Лист“ пише:

„Према поузданим обавјештењима, у штајерској оружној фабрици Румунија је поручила 150.000 брзометних пушака и 60.000 револвера. Ова поруцбина има да се изврши до краја ове године. Исто тако наручени су и митраљези, али се тачни број за сад не зна. Осим овога, поручена је велика количина пјешачке муниције у многим аустријским фабрикама.

Према гласовима који избијају из званичних кругова, Румунија је приступила погодби за испоруку још 300 до 400.000 пушака.

Како румунски листови јављају генерал Крајинчано, бивши шеф главног генералштаба, држао је предавање у коме је демантовао гласове, да румунска војска за вријеме мобилизације није располагала довољном количином пушака. Истина је, да је румунској војсци недостајало у 1910. години 60.000

пушака, али су једним одобреним кредитом од 25 милиона круна одмах набављене, и наоружање је комплетирано.

У исто вријеме генерал Крајинчано тврди, да је румунска артиљерија појачана са 11 хаубичних батерија, које су јој недостајале. У даљем предавању генерал Крајинчано тврди да је румунској војсци неопходно за комплетирање наоружања за дјејствујућу армију од десет дивизија и резервну од пет дивизија, још 130 митраљеза, 30 хаубица, 280 пољских топова и 60 брдских топова.

По истим обавјештењима, иста фабрика има да лиферује за Србију 100.000 брзометних пушака и 14.000 карабина.

Турска је такође поручила 200.000 брзометних пушака у истој фабрици.

Грчка је поручила 300.000 пушака и 10 митраљеза.

## Петар Барк

Нови руски министар финансија

Смијеном министра председника Коковцева, који је био и министар финансија, дошао је за новог министра финансија Петар Барк, досадашњи помоћник министра трговине и заната.

Нови министар је поријеклом балтички Нијемац, али је то остао у животу само по имену. Он је по свршетку школовања у Петрограду отишао у иностранство, и у Паризу и у Берлину радио је у великим банкама као чиновник, затим ступио у руско министарство финансија гдје је врло брзо напредовао и врло млад, тек у тридесетој години, постао је шеф иностраног одјељења у Државној Банци, управљајући, у исти мах и Руско-персијском Банком.

Неколико година касније он је постао гувернер Вошско-Комске Банке а прије четири године наменован је за помоћника министра трговине.

Једно вријеме Барк је служио као први секретар грофа Витеа, који му је увијек био пријатељ.

Сви руски листови констатују његову неоспорно велику спрему, а гроф Вите је изјавио петроградском дописнику „Тана“, да ће Барк оправдати и највеће наде, које се на њега буду полагале у погледу финансијском, премда ће имати још да савлада велику област административну и пореску, али гроф Вите мисли, да ће Барк и у тим областима убрзо стећи ауторитета.

## Светосавска забава у Беранима

(Допис из Берана)

Ми вам се из ових крајева у опште никад не јављамо, премда су нам груди пуне свакојаким и угодних и неугодних осјећаја за које би наша шира јавност морала да води рачуна у сваком погледу, нарочито с тога, што су ово новоослобођени крајеви, за које би се свако морао што више заинтересовати. Па ипак не могу а да не дам одушка свом срцу, да вам се јавим приликом овогодишње светосавске прославе коју је приредила овдашња новоотворена гимназија уз судјеловање основне школе.

Страшна зима, какву и старци одавна не памте, као да је хтјела, да баш ове прве године, кад смо у слободи славили нашег Просвјетитеља, смалакса духове грађанства. Топле груди наших грађана и њихова сунцем слободе огријана срца не мараху за ту студен и сви отхрлише до Манастира Ђурђевих Ступова да се иза службе боже врате литијом до војног стана, гдје је у лијеном окићеној дворани г. Протосињелу Про-

копије Вековић, митрополитски намјесник и наставник гимназије уз сачињенојствовања г. г. шумана Исаије Радуловића и свештеника Николе Поповића извршио водоосвећење и резање славског колача. Домаћин славе био је госп. Тодор Лекић, председник беранске општине.

По водоосвећењу држао је присутном народу криво и заносно пригодно слово управитељ гимназије госп. Коста Костић, који је довео у лијепу везу плод рада Св. Саве на пољу српске просвјете и наше ослобођење из петвековног ропства и очување наше националне свјести, па на крају захваљујући Његовом Величанству Краљу и Господару који нас је ослободио не само пушком и сабљом него благо хоће да нас ослобађа просвјетом и књигом, позвао је све пријатеље да му кликну „живио“, и из грла свију: дјецe, млађих и старијих, клицало се здрављу Нашег Узвишеног Господара, а то се клицање наставило и иза одијеване химне, коју су ђаци гимназије и основне школе лијепо извели. По томе су нам неки малишани и дјевојчице декламовали природно и лијепо, а за дјецу баш умјетнички, неколико родољубних pjesама, а заносно је грађанство уживало у нашем помлатку, задовољно што им се дјеца тако лијепо и родољубно васпитавају. На концу је госп. домаћин славе капиљом почастио присутне госте који су се у живахном разговору на окупу задржали до самог подна.

У вече се слегло у дворану војног стана мноштво отмијеног грађанства без разлике вјере, које се пожртвовно одавало позиву збора гимназијских наставника, који су нам са својим ђацима уз помоћ господе учитеља и њихових Српчића и Српкињица приредили тако лијепо и забавно вече, да је свак на концу одио са собом најљепше утиске, који не само, да ће остати неизбрисиви у нашим срцима, него ће нам бити најбољим подстреком за сваки будући рад на пољу просвјете.

Све је текло најљепшим редом и складом, па и прије развика самог програма све више расло. У поздравном говору госп. наставник Ипшић развио је у кратком тему о значају гимназије и њезиног васпитања и дотакнувши се на концу једног значајног питања за здрав и потпуно одгој дјецe, предочио је присутним како и најмањи дарак фонду у чију се корист забава давала, није друго него одуживање према себи и својима, и захваљујући им на лијепом одазиву и на богатим доброволним прилозима, замолио их и понукао, да и даље устрају у пожртвовном раду. По том су ђаци отјевали нашу химну, и редале се онда разне декламације: и озбиљне и пригодне, од којих ћу вам споменути ону „За 14. јануара“ од нашег Преузвишеног Господара, и весело, а љупко појање дјечнице у складном мјешовитом хору онајало је срећним задовољством груди задовољне публике. А кад је почела да се на малој, укусно израђеној бини извађа прва слика ђачког комада „Не бежи од школе“, рекао би био, као да се свак пита, да ли је зблила могуће, да ти малишани у тако кратком времену могу и на позорницу да ступе. Али кад је и друга слика свршила и наш мали Стојан, који је међутим и браду и бркове био добио, скрушено клечао на бини, док се полако спуштала завјеса и његов се слаби глас мијешао са звуковима „Оченаша“, који допраху иза бине из многих помијешаних тањких грла, урнебесни плесак и живахно одобравање били су слаб израз

угодних осјећаја, које нам ови наши малишани неизбрисивим словима уписаше у наше срца.

А и госп. Вуксан Николић, овдашњи царински чиновник, знао је ту вече, да својим гудалом преко јавор-гусала, којима он својим лијеним гласом и вјештином умје у душу да улије, измами из наших срца све оне још живе слике, које смо са позоришта задњег рата са собом понијели, па нам је баш мило било, како се и тада pjesма о сабљи са књигом складно посестримиле.

Већ и вријеме бијаше по мало одмакло; али да се кући иде, о томе нико ни мислио није, па кад наши вриједни омладинци дадоше свирком знак за игрању, узирало се све, а шаренило наше лијепе народне ношње узвизало се кроз дворану и давало цијелој слици онај лијепи колорит, који можеш да видиш само ондје, гдје се црвенило и плавило народног одијела прелијева са бјелином модерне туалете.

И тако се играло и веселило до касне ноћи, а кад се почеше разилазити, као да си „уз лаку ноћ“ из својег гласа забрао обећање, да ћемо сви и даље увијек радити око потпуног пробудења овог нашег народа и његове свјести, па знајући, да ће нас ова наша нова гимназија у свему помоћи, радићемо и даље с надом у најљепшу будућност.

Беранца.

## Писмо из Париза

Конференција о ратовању Црне Горе око Скардра.

Париз, почетком фебруара.

У варошици Анперу, која се налази на 10 минута од Париза, филотехничко удружење (за науку и вјештине) 30. пр. мјесеца приредило је јавно предавање о ратовању наше отаџбине унаоколо града Скардра.

У пространу и декорисану дворану првостепеног суда, сипан се отмијени свијет обојега пола окупио, да су већ у 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> сати у вече сва мјеста била заузета.

Тачно у 9 сати у одсуству председника, г. потпредседника удружења, заузео је председничко мјесто и отворио је конференцију према уобичајеној форми, којом приликом врло се симпатично изразио о нашој земљи, позивајући г. др. М. П. Ратели, да заузме своје мјесто за говорничким столом.

Говорници др. Ратели отпочео је своје предавање с тим, како је Црна Гора изредила остале балканске државе, прва подигла своје оружје против једног варварског османлијског царства, прелазићи за тим одмах на изашицање разних мисија европског Црвеног Крста у Црну Гору. „И Француска је упутила тада своју мисију, којом приликом дошао сам и ја — рече — у Црну Гору и ставио је своје услуге на расположење.“

Пошто је у кратким потезима, на нарочитој за то израђеној карти, објаснио размјештај мисија црвеног крста разних европских држава као и размјештај војних одреда унаоколо Скардра, стао је рећи о разним нападама и битке од самог почетка до дана заузећа заузећа Скардра прапраћајући свој говор са разним пројекцијама. Говорећи, између осталог, о неустрашимости, издржљивости и пожртвовању наше војске, особито је истакао и похвално се изразио о националној свјести нашег војника, који је — рече — кренуо у рат да освети Косово и ослободи своју стару дједовину. Настављајући говор истакао је, да не мања хвала при-

Занимљива и живописна средина из које се Ђоровић јавио и коју слика ево већ двадесет пет година, добила је у писцу збирке приповиједака „У часовима одмора“, приповијетке: „Мајчина Султанија“, „Женидба Пере Караитина“, „Јарана“, „Дивљак“ и толиких других, плодног и оданог хроничара. Цијела та чудна прелазна средина у којој се сукобљава и мијеша голико различитих и противних утицаја, вјера, народни и цивилизација, остала би забиљежена у многим појединостима да није било приповиједака, цртица, романа и комада Ђоровићевих. Безобзирно строга критика замијерала је и замјера Ђоровићу каткад бљећи колорит и проливеност стила чији се ефекат губи у понављању и претрпаности. Али се у критици исто тако не заборавља да је у великом дјелу Светозара Ђоровића — које се увијек не истиче свечаним темпераментом ни интимним ефектима, којима не располажу ни дела најоригиналнијих талената без књижевне школе — читава ризница оригиналних типова, живописних слика и занимљивих појединости, и једно наивно, каткад одвећ романтично, али увијек искрено и дубоко национално увјерење писца — Србина.

У позоришту у коме је Светозар Ђоровић почео драмом једним наивним младинским покушајем чији га је неуспјех у једном тренутку завјерио против драме, Ђоровић је начинио најљепшу каријеру. Његови комадићи у једном чину: „Он“,

пада и Црногорки, која је — рече — по четири — пет дана пјешачила са бременом на леђима, носећи понуде својим милима. Сва публика је ово пропатрала са усклицима одобравања и бурним аплаудирањем. Говорник је за тим наставио:

Послије вишемјесечне тешке опсаде, и успркос великим силама, које су изашицањем својих ратних лађа биле блокирале црногорску обалу, демонстрирајући испред Бара, — сљедујући на жалост заштјеву једне државе Тројног Савеза, — горди бедема дрвенога Скардра, падоше под ударцима црногорског оружја, и 10 (23) априла пр. год. црногорска војска побједоносно уђе у Скардар у највећем реду: не отимајући, ни палећи, да не би могла — каже — ниједна европска војска уређеније ући.

Кад је прешао за тим на предају града Скардра интернационалној војсци, сва публика је дала израза свом негодовању.

У свом говору, при завршетку, дотакло се и Арбаније, и изразио сумњу да она ипак није друго и неће бити друго до лијегло трајних нерета, који ће кочити мирни развој сусједних јој балканских држава.

Послије овога приступљено је извођењу слика разних тачака бојишта као и наших вароши. Говорник се заустављао при свакој слици и објашњавао је у кратким потезима. Особито се зауставио на слици нашег узвишеног Краља Господара окруженог с нашим заставама, за којег — рече — да гаји велике симпатије према француском народу гдје се је и школовао, додајући како у опште српски народ гаји своје најљепше симпатије према француској нацији.

За црногорско приморје казао је, да је башта, а говорећи о Бару — да је прави амфитеатар природног нахита, сав обрастао у маслиновом и поморанџином дрвету. Бар, чије велико пристаниште са својим модерно израђеним кејом везато је са унутрашњошћу Црне Горе путем прве црногорске жељезнице, која и ако је „тортијар“ (узани колосјек с кривинама) ипак оставља најљепше утиске путницима и корисно служи црногорском промету.

Цео говор, као и завршна објашњења, саслушана су са највећим интересовањем, те је говорник при завршетку бурно поздрављен. Публика се разишла у 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> сати у вече у најпријатнијем расположењу и разговору о нашој земљи.

Тома В. Загарчанин.

## Разне вијести

Енглеска Пријестона Бесједа. Парламентарна сесна отворена је краљевом бесједом. У говору се констатује да су односи са силама пријатељски. Краљ осјећа велико задовољство што ће ускоро учинити посету г. Поенкареу и на тај начин дати доказа о пријатељским односима који постоје између ових двију земаља. Краљ се нада да ће преговори Енглеске са другим силама у погледу Арбаније и острва у Егејском Мору допринијети одржању мира на југо-истоку Европе. Краљ је убијеђен да ће послуже доласка новог владоца, са једном озбиљном и чврстом владом, наступити ера напретка у Арбанији. Краљ је изразио своје задовољство односно преговора Њемачке са Турском по питању о Месопотамији — преговора који се приводе крају. Границна питања Персијског Залива на добром су путу;

„Адемберг“, заслужују да буду преведени за сваку страну позорницу. „Ајиша“ и „Зулумфар“, двије веће драме из муслиманског живота исто тако успјеле су. Тако је Светозар Ђоровић лагано, дјело по дјело, дао српској позорници читав језан репертоар дјела из херцеговачког живота, која су стално на репертоару, омиљена од публике и глумца који су њима нашли најбоље творевине.

У Народном Позоришту је представљена његова најновија драма „Зулумфар“, у част 25 годишњице симпатичнога писца и доброг Србина Светозара Ђоровића, чији плодни и стално напредни рад обећава српској позорници још пуно лијених тековина.

У новом периоду јавног живота у Босни и Херцеговини, у коме страни притисак, утицаја и корупција пријете националном имену и националном обилежју ове лијепе српске земље и овог дивног српског народа, од Светозара Ђоровића и свих другова његових који су данас у најактивнијем и најплоднијем добу, Српство очекује нових двадесет пет година плоднога културног и националног рада.

Нека би други јубилеј о педесетогодишњици Светозара Ђоровића и његових другова, био јубилеј заслужних српских књижевника увјенчаних славом њихових дјела, но у исто вријеме и јубилеј побједе свих идеја којима они надахнују своја лијепа и родољубива дјела.

споразум с Турском биће постигнут и тако ће и ово питање бити ускоро ријешено.

Путовање кнеза Вида. „Трибуна“ јавља да ће се кнез Вид, приликом свога одласка за Арбанију, укрцати у пристаништу које ће према приликама бити најпогодније у погледу брзине и угодности при путовању. Италијанска и аустроугарска влада ријешиле су да не чине никакав избор односно пристаништа и да му не придају никакву политичку важност, остављајући кнезу Виду потпуно слободу да изабере било аустро-угарско, било италијанско пристаниште. Обје владе ријешиле су да предложе кнезу да се укрца на лађу једне од двију сила којој буде припадало пристаниште, а да исту прати брод друге силе.

Ратко Димитријев. „Дневник“ јавља из полузваничног извора да интервју, публикуван у „Тану“ — интервју дописника „Тана“ с генералом Ратком Димитријевом — представља само лично гледиште генералово које не дијеле и званични кругови. Ови сматрају апсолутно немогућим обновљење балканског савеза који препоручује генерал.

Шведски кабинет. Краљ је повјерио Лују Геру, гувернеру Христијаније, да образује нови кабинет.

Реформе у Анатолији. Како је отпорио послава руске амбасаде изјавио да је руска влада у принципу потпуно сагласна с Портом, закључен је дефинитиван споразум о реформама које се имају допјети у источној Анатолији.

Порта је извијестила амбасаде да ће се обратити Великим Силама да јој се састави листа кандидата за генералне инспекторе — по један за сваку зону источне Анатолије. Кандидати треба да буду поданици неутралних земаља. Послије пријема ове ноте, према којој ће Порта учинити свој избор, Порта ће послужити и једновремено извијестити Велике Силе и о целокупном пројекту реформа и у исто доба објавиће наименовање генералних инспектора.

Крађа бугарских докумената. Генерал Дифејер који је држао у Плевни, рекао је да је у министарству спољних послова нестало читаве серије докумената којима се утврђује одговорност пређашње владе.

Несрећа авијатичара. Јављају из Берлина: На авијатичарском пољу Јохансталу сударила су се два аероплана. Један је пилот погинуо, а пилот и један путник са другог аероплана озбиљно су повређени.

Двор Кнеза Вида. Кнез Вид наименовао је пређашњег вицекозула Бухбергера и талијанског капетана Кастилдија за секретаре свога кабинета.

Енглеска ескадра у Француској. Енглеска ескадра приспјела је у Шербур.

Талијански посланик у Арбанији. Барон Алијоти наименован је за италијанског посланика у Арбанији.

Кнез Вид. У париским мјеродавним круговима налазе да су Аустро-Угарска и Италија поступиле некоректно према осталим великим силама, што их нијесу извијестили о својој одлуци да даду аванс принцу од Вида. Тројни споразум тражи у питању зајма за Арбанију, поред интернационалисања арбанске банке, још и контролну комисију која ће контролисати употребу позајмљеног новца догод се у Арбанији не уведе редовна административна организација.

## Стари Арнаут.

Ноћу, усред зиме, дуноу је тонао, млади југ. Снежне копни; са јучерашњих бијелих дрвета китине опадоше, па њихове голе гране, као руке утопљеника, трче у напуштеноме, зимњем ваздуху. Са кровова, пред нас једнолично падају големе капље — падају неким уједначеним ритмом; чисто успавајују. Сједим, у друштву неколицине младих официра, у ниској кавани, поред набујалога, мутнога Вардара; његов јак шум у ушима нам одзвања. Пијемо старо, македонско вино; заноси нас његов јак мириш, и уживамо у његовој чистој боји; с њиме желимо убити ово досадно, каљаво поподне; и оно чини чуда од нас; испуња нас угодном живахношћу и слатким снатрљем. Али ипак, пијуцајући, нико од нас не прича дуже, тек избаји по коју ријеч, па ућути. Тада настаје неодређени тајан. Сваки од нас као да је заокупљен својим мислима, пребрије их, или послушује једнолично шум ријеке. Гледам обични свијет што поред каване пролази. Скопље се помирило са својом судбином.

Нестало је врене, ујурбаности; и оне прве ратне узбуђености; превладао је свакидашњи, једнолични живот.

И рјеће се сада причају ратна чуда од јунаштва и самопрегора; и на то се свијет већ навикао. Па кад капетан Предраг, испивши своју чашу до дна, својим жи-

**„Велеиздајничка афера“ у Љубљани.** Из Љубљане јављају да је власт јуче извршила претрес у кући познатог старосте словеначког Соколског Савеза, Др. Оражена, и заступника председника љубљанске општине, Др. Трилера. Денунцирани су из Беча да су учинили велеиздају. Денунцијанти наводе да је Др. Оражен, приликом бављења свога у Србији, преговарао са српским официјерима о помоћи словенског Соколства ако би дошло до аустро-српског сукоба. Претресом није ништа нађено.

**Сарајевско Позориште.** Сабор је изгласао субвенцију од 35.000 круна за српско-хрватско позориште у Сарајеву с тим, да управа позоришта мора набавити добре глумачке снаге и да се у позоришту дају представе на српско-хрватском језику.

**Њемачка и Арбанија.** „Теглихе Рундшау“ јавља да ће Њемачка своје интересе у Арбанији повјерити једном генералном консулату.

Листови јављају да ће супруга кнеза Вида пратити кнеза у Арбанију, пошто, претходно, своје двоје дјеце оставља у Њемачкој.

**Турски авијатичар.** Војном авијатичару Фети-у који је летио између Цариграда и Каира, пошло је за руком да прелети планину Таурис коју, до сада, француски авијатичари нијесу могли пријети, и си-ноћ је стигао у Тарсур.

**Турске жељезнице.** Шеф жељезничког одјељења, Муктар отпутовао је у Париз и Лондон. Листови веле да је отишао да помаже Цавид Беју и Хаки пашу у питањима о француској жељезничкој концесији и захтјевима Енглеске; вјероватно у погледу сиријске и багдадске жељезничке мреже.

**Кнез Вид и пруска војска.** Кнез Вид, који је капетан у гардијском уланском пуку, на своју молбу разријешен је од те дужности и у исто вријеме произведен за мајора истог пука.

**Армин Павић.** Умро је у Загребу Армин Павић, универзитетски професор и академик. Он се родио 1844. Био је шеф просвјетног одјељења од 1898. до 1904.

**Чланови Француске Академије.** Драмски писац Алфред Капис, историчар Пијер Гарс и философ Берсон изабрани су за чланове француске Академије.

**Бугари и Румуни.** „Утро“ доноси вијести о пограничном сукобу у Добруци у коме су Бугари убили четири румунска војника. На надлежном мјесту тврде да службено такав извјештај није досада стигао.

**Ратни суд у Цариграду.** Ратни суд је осудио у отсуству бив. пуковника Садика на смрт, пошто је документално утврђено да је он у иностранству образовао тајну лигу ради спремања опште револуције у Турској, обарања садашње владе и убијства неколико високих особа, као и то да је он припремио атентат на Махмуд Шевкет пашу. Затим је још ратни суд осудио у отсуству бив. посланике, Хоџу Сабри и Басрија на вјечиту робију.

**Француска у Средоземном Мору.** Одговарајући на критике маринског буџета, француски министар морине Монис изјавио је у јучерашњој сједници скупштинској, како он сматра да се одбрана атлантских обала мора обезбиједити поморским лађама, поморским телеграфима и аеропланима, јер је концентрација поморских снага у Средоземном Мору извршена из стратегијске потребе. Монис налази

да је једини начин заштите атлантских обала, све док се прилике не промијене, употреба морских офанзивних лађа, али да је исто тако, веома потребно да подморске лађе имају где и да се склоне. Монис ће се споразумјети с војним министром о грађењу склоништа која би била заштићена топовима. Израђени програм о споразуму оба министра поднијеће се врховном савјету за народну одбрану и израдиће се закон који ће се поднијети на одобрење парламента. Монис је изјавио да ће се покорити свима закључцима врховног савјета за народну одбрану. Први чланови буџета маринског усвојени су, па је затим сједница закључена.

**Румунија и балкански савез.** Румунски лист „Универзал“ пише о гласовима који се проносе о новом балканском савезу, подразумевајући ту и Румунију; да је јасно за свакога који прати спољну политику Румуније у последње вријеме, да не може бити ријечи о политичкој алијанси слободне руке, али је природно да постоји пријатељски споразум о извесним заједничким циљевима, као на пр., о одржању букурешког мира. То је био предмет разговора балканских политичара са новим румунским кабинетом, Румунија не мисли на савез, већ мисли на споразум о заједничкој одбрани а за то нема потребе да закључује уговоре и формалне конвенције, јер је споразум осигуран у заједници интереса.

**Из Бугарске.** Бугарска Телеграфска Агенција јавља: Пут Краља, Краљице и Принчева Бугарске у Америку пројектован је већ од дужег времена. Краљ је већ од дужег времена увидио да је од велике користи за Бугарску директан лични додир са великим, либералним и цивилизаторским народом Сједињених Америчких Држава. Краља би пратили на томе путу одлични Бугари, сакупљени између редова професора Универзитета, трговаца и привредника.

Вијести о тобожњим сукобима на бугарско-румунској граници које је донио лист „Дневник“, потпуно су неистините. Исто тако неистините су вијести о одлагању претреса по кривицама бив. министра Стамбуловића. У суботу ће се састати државни суд.

Локалне банке обориле су курс интереса на приватне депозите што доказује да има новца у земљи. Администрација државних дугова ријешила је да иза државне бонове са роком од 3, 6, 9, 12 и 18 месеци а даваће интереса 3, 4 1/2, 4 1/2, 5 и 5 1/2% чиме пласирање извршиће Народна Банка у вриједности око 20 милиона. Успјех ове операције припремиће терен за плаћање ефеката и обавеза, утврђених на дужи вријеме.

**Турски зајам.** У вези са службеним портиним извјештајима о времену закључења великог турског зајма, добро извјештени турски кругови јављају да је Цавид Беј изјавио у Паризу да ће закључени споразум бити изнесен на одобрење турском парламенту, који ће се састати око половине марта ове године, те да зајам дотле треба да буде закључен. Француска влада признала је оправданост те примједбе па је изјавила да ће споразум бити потписан прије 15. марта ове год. по новом.

**Турске финансије.** Отоманска Банка дала је Порти аванс од 500.000 турских лира, а Отоманска Режија Дувана дала је 10.000 лира. Чиновници ће примити једну мјесечну плату.

**Из Јапана.** Пет маринских официјера, међу којима је и контр-адмирал шеф же-

нералштаба министарства морине, ухапшени су и биће спроведени ратном суду због примања мита.

**Италијанска краљица мајка.** Краљица Мајка која болује од инфлуенце, мало боље се осјећа. Њено стање не задаје бриге њеној околници.

**Турски снови.** „Жен Тирк“ јавља да ће Цавид-беј преговарати у Паризу о једном зајму од једне милијарде динара који ће бити емитован у неколико одјелака. Овај зајам употребитиће се за увећање вриједности земљишта.

**Конгрес националистичке странке.** Јављају из Петрограда: Конгрес националистичке странке отворен је под предсједништвом Балахова, председника националистичке странке у Думи.

**Хапшења у Цариграду.** Париски листови имају телеграм из Цариграда да је ухапшен бивши командант трупа у Либији, Али Беј, интиман пријатељ Енвер паше. Изгледа да је ухапшен због неке завере.

**Бугарски зајам привредницима.** „Бугарска Телеграфска Агенција“ јавља да је министарски савјет ријешио да да овлашћене Привредној Банци да може давати зајмове привредницима нових крајева до суме од укупно пет милиона перпера, пошто ће тим привредницима новац на прољеће бити потребан за набавку привредних алата. Нарочити чиновници водиће рачуна о потребним кредитима појединим земљорадницима.

**Из Атине.** Одржана је министарска сједница под краљевим предсједништвом. Министар спољних послова, због болести, није присуствовао сједници. Вензелос је изнио своје утиске с пута, а затим је министарски савјет дебатовао о хитном појачању морине. Вензелос је саопштио да сматра као извесно да ће Грчка добити бољу границу у Епиру. Затим је Вензелос потврдио да је закључен интиман споразум између Грчке, Румуније и Србије за осигурање статус кво-а на Балкану и уклањања свих могућих компликација између Турске и Грчке.

**Француска и Њемачка.** Утврђена је и потписана француско-њемачка конвенција по турским жељезничким и финансијским питањима.

**Кнез Лихтенштајн.** Умро је у својој 61 години Кијз Хенрих од Лихтенштајна, старјешина малтеског ордена који је водио аустро-угарску санитетску мисију за вријеме српско-бугарског рата.

**Пут Кнеза Вида.** Агенцији Стефани“ јављају из Венеције да се тамо очекује аустро-угарски ратни брод „Таурис“, на коме ће Кнез Вид отпутовати у Драч.

**Турски посланик у Петрограду.** Дефинитивно је утврђено наименовање Хаџи-паше за амбасадора у Петрограду.

## Дневник

Вратио се. Њ. В. Краљ се јуче вратио са Ријеке на Цетиње.

Претрес адресе. У Народној Скупштини претресао се потоња три дана нацрт адресе. Претрес је изазвао живо интересовање и међу господом посланицима и на галеријама у многобројној присутној публици. У претресу су узели учешћа како у начелу тако и у појединостима више угледних народних

да све мушке, одрасле главе, осим једне, што у колиби затеку — устријеле. Наредник оде. Верући се, и шуљајући, уз врлет и крш, сретно дође до једне устрмљене литице; угледа колибу и околи је. У њој затече три мушке, одрасле главе; старца оца, окошчаста, чврста иза сиједих, густих обрва вучјега погледа, и, два сина му, у напону снаге, са ситном унчади, која се бјеше окупала око једне жене, што се шћућурила у углу куће. Сва тројица причинљавају се невјешти. Упитани за оружје, одговореше да га немају — веле: — Предали смо га вама у руке! Али наредник не повјероваше, и нареди војницима да претраже колибу, и око ње хумке стијена. Војници испремеша сваку ствар, која им се сумњива учинила, и нађоше три пушке: још мистришу запаљеним барутом! Наредник им каза наредбу. Војници покупивши оружје, узеше преда се оца и синове. Адјесу и жену оставише у колиби и, за собом, забравише врата. Изведоше их за појату на чистину.

Иза пуцања, који, у планини, једом одјекнуше настаде неизвесни, судбоносни тајац. Један према другоме у сивој, као суре литице и стијене, сугонској свјетлости, до голога, самца, дрвета, стоји отац према јединоме, најмлађему сину, младу као капља, и витку, као јасенова шипка, што се вере између ових стијена. Гологлав је. Злослутно згледавају се. Сиву тишину у којој се смрт повија, прекиде

посланика, а и предсједник владе г. дивизијар Ј. Вукотић и Министар Финансија г. Р. Поповић, који су, поред извјештоца г. посланика С. Вулетића, у више махова говорили. Јуче прије подне био је претрес у појединостима. О пасусу адресе, који се односи на скадарску кризу, водила се дуготрајна дебата. Скупштина је на крају бурним одобравањем усвојила од одбора предложени пасус, којим се одобрава што је Скадар уступљен, јер се тијем уступањем претекло веће зло не само за Црну Гору, него и за целокупни српски народ. Нацрт Адресе је јутрос примљен у начелу и у појединостима.

**Српски посланик.** Г. Др. Мих. Гавриловић, посланик краљевине Србије, повратио се на Цетиње, последи дужег одсуства.

**Изасланство на прославу Владике Рада.** Као што смо јавили, Српско Академско Друштво Његош у Загребу приређује 16. фебруара велику прославу стогодишњице од рођења Владике Рада, и у исто вријеме прославу десетгодишњице друштвеног опстанка.

Са Цетиња је пошло нарочито изасланство да учествује на овој прослави. Од стране Цетињске Општине пошла су г. г. Спасоје Пилетић, предсједник Општине, и Алекса Мартиновић, консул на расположењу; од стране Цетињске Читавнице, г. г. Гаврило Церовић, потпредсједник Скупштине и Драг. Матановић, професор. Г. Лазо Поповић, директор пљеваљске гимназије, заступаће Министарство Просвјете.

**Висока пажња.** Седморо дјеце која су ишла „Друштву за потпомагање заната и трговине у Црној Гори“, на Цетиње, да их о Друштвеном трошку упуту на изучавање заната и трговине у иностранство, била су најмилостивије примљена, на Ријечи, од Њ. В. Краља, те подуже задржана и савјетована, и при поласку обдарена.

Висока пажња Њ. В. Краља упућује и све држављане, да се заинтересују за ову корисну и пријеко потребну народну установу. Чланарица Друштва је тако мала да се и најсиромашнијем пружа прилика да може учествовати са својим приносом, и то: редовни члан перп. 4., а оснивач десет годишње; те кад се уплати свота, укупно, од двије стотине перпера, постаје се добротвор Друштва, или ко уплати у три оборка по перп. педесет.

Зрно по зрно погача; а отргнуће једне по једне радње и трговине из руку странаца, пут економској независности. Чл.

наредников, војнички глас: — Један од вас мора да погине, па погледавши у старца, каза: — Бирај!

Старац, не промишљајући ни часа, гледајући у земљу, одговори: Стријељај мега, само мени остави живу главу! Син разумједе. Својим јасним очима хоће да ухвати очев поглед. Али никако не може. Па према оцу изусту неколико арнаутских ријечи. Свака ријеч, у тишини, одзвања у души одјелито, чврсто, као тврде стијене када падају у дубоки понор. Али отац једнако ћути, и у земљу гледа.

— Бирај! — понови навлаш наредник.

— Рекох! — одговори старац.

Нареднику, одједном, би криво на оца. Ражали се над пуном, као дан, младом, и нареди војницима да старца устријеле. Силазећи низ кришве, један од војника, оставивши се, каза своје другу: — Тврђега су срца од њихових стијена, ови Арнаути! И дода: „Чисто би ми лакше у души кад, мјесто сина, устријелисмо оца!“

... Иза капетанове приче заћутасмо. Хваташе се сутон. Са крова једнако падају големе капље, а Вардар, пред ноћ, јаче шуми...

Разилазећи се, не узимах своје чаше, оставих на столу, пуноу, неиспијенога доброга, македонског вина.

Иво Ђипико

вим, испитљивим погледом, погледа у друштво, и поче да глади своје плаве бркове, очити знак, да намјерава о нечему причати, бјеше ми криво; рађе, пијуцкајући и, ослушкујући шум воде, подао би се снарењу. И причаће можда обичне ратне догађаје, већ толико пута препричане. „Опасност је ту“ помислих. „Хоће да гњава“. Али, он, не обзирајући се на моје расположење отпоче причу:

„Добно сам натог да, са мојом четом, претражим и провјерим неколико арнаутских села, поврх ријеке Дрима. Та села бјеху се, кад је наша војска поред њих пролазила према мору, предала и у наше руке, положила оружје. И њихове старјешине зададоше тврду вјеру, (њихову бису), да се последије неће бунити. Мишљасмо да им можемо вјеровати. Сами бјеху свједоци наших добрих жеља према њима. А највише у први мах, бјеху изненађени даржељивошћу наше војске, у плаћању, разних свакидањих намирница: плаћасмо у готовом новцу, двоструко, од обичних цијена. Али све то не поможе. Ово дивље и невјерно племе, што од памтивијека живи од пљачке, док је сила наше војске одмакла, прекрши ријеч — и издаде.

У гомилама, слажаху доље до путева и, иза бусија, дочекиваху нашу комору. Појединце ухаћене грозно су мучили, мрцварили и наказали; праве звјери.

Требао је осигурати пут комори, — али како? Чуперци њихових колиба око којих су се крили, раштркани су у врле-

тима, и закљоницама, а негде и уза саму сиву литицу, као гнијезда грабљивих птица.

Моја опремљена чета удари једним правцем поврх пута, а гледам да с очигви не изгубим тијесну долину, у којој тече ријека. Зађосмо дубље у планину. Тешко продиremo. Нема ни козије пута. Сами крш и провалије, обрасле густом шкарком, и бодљикавим цбуновима. Па ипак се моји војници снађоше. Растркаше се по пустиши у гомиле, и као вучје јаме, траже арнаутска закљоништа. Ноћ проведосмо у једној пространој пећини и око ње, како је ко могао.

Другога дана, по подне, пустом планином јекну неколико учесталих хитаца. Одакле се чују? Али не промишљах дуго, похитах одакле мишљах да су пуцњи долазили. И не преварих се. Један војник, задихан, сrete ме, веди: — Пуцају на нас из неке колибе, што ли је, иза литица. Смртно ранише двојицу... Похитах да јавим. Прикуних људе, и пођох за војником. Два наша нађох гдје на стијенама леже у крви. Другови им повезаше ране. Требало се снаћи. Налазили смо се на стрмини, иза савијатка, неке дубоке драге, између згодних стијена, гдје се беху моји војници повукли, иза првих хитаца. Сигурно Арнаутима ту нијесу били на дохвату а, и сигурно, спремни ишчекиваху да који од наших промоли главу.

Смјеста одредих десеторицу војника, и наредим нареднику да с њима обиђе драгу, и да зађе Арнаутима иза леђа; и

**Честитао.** Педесетогодишњицу службе г. протојереја Крста Матановића честитао је телеграфски и нишки епископ г. Инокентије.

**Забава с игранком.** Прво Црквено Пјевачко Друштво „Његош“ под високим покровитељством Његовог Краљ. Височанства Књаза Петра, приређује у суботу 15. фебруара 1914. у очи Бијелих Поклада у просторијама „Зетског Дома“, уз пријатељско судјеловање Госпође и Господина Вучићевића, чланова Краљ. Нар. Позоришта, забаву с игранком. Почетак у 8<sup>1/2</sup> сати у вече. Одијело свечано. Само позвани имају приступа. Позиви се рекламирају код Управе друштва, а улазице се могу добити у књижари А. Рајнвајна и на дан забаве — у вече на каси. — Моле се г. г. посјетиоци, да се изволе најдаље до 13 пријавити за ложе, како би се могли исти благовремено задовољити. Цијене мјеста: Горње ложе 12 перп. доње ложе 10 перп., сједишта у партеру, која се заузму прије два дана забаве 2 перп., а у вече на каси 2-50 перп. Добровољни прилози примају се са захвалношћу У случају лошег времена стоји на расположење п. н. дамама аутомобил и то од 8 до 8 и по, и од 1 до 2 по поноћи.

**Добротвори.** Пишу нам Никшића: Г. Васо Настић и његова госпођа сваком приликом помажу сва овдашња хумана и патриотска друштва. Тако и први дан Божића, г-ђа Милица приложила је пјевачком друштву „Захумље“ 50 перпера, чиме је још једанпут засвједочила своју племенитост и стекла право, да се зове друштвеним добротвором.

Управа „Захумља“ изјављује јој своје признање и благодарност на племенитој пажњи, коју поклања овој установи, и нада се, да ће својим поступком послужити као примјер и другим, који знају цијенити рад и корист хуманих и просвјетних установа.

Нека буде узред изражена хвала и г. Мих. Михајловићу, свештенику, који истом приликом дарова пјевачима 10 перп. и који је као члан управе друштва својим радом задужио друштво трајним признањем.

Родбина пок. Јова Лажетића, Херцеговца, преминулог 27. јануара, да би се уздржала трајна усјомена на покојника, уписала га је и за добротвора пјевачког друштва „Захумље“, на чему управа топло захваљује, а врлом и честитом покојнику жели мир пепелу и души блаженство.

† **Новак Бурић.** Ноћу између 10. и 11. сати 6. ов. мј., послјиче дужег боловања испустио је своју племениту душу Новак Бурић, овдашњи трговац.

Покојник је био вриједан и добар трговац, одличан домаћин, који може служити за примјер, како се истрајним и поштеним радом постиже велика имовина; смјеран и честит грађанин, патриота и друг.

У њему губи породица Бурића свога вриједног члана, грађанство пријестоничко примјерна грађанина, а друштво свога опште омиљеног друга.

Смртне остатке покојникове испратило је до вјечне куће пјевачко друштво „Његош“, изасланство подгоричког пјевачког друштва „Бранко“ које је на гроб покојникове положило диван вијенац, Радничко Друштво, мушка и женска основна школа, угледно пријестоничко грађанство и многобројна својта и пријатељи.

Након себе оставио је до гроба увијелу супругу и три дјевојчице.

Покојнику нека Бог да рајско насеље, а увијеленој породици утјеху за ненакнадним губитком.

**Смрт угледног муслиманина.** Пишу нам из Никшића: Неки дан је у Никшићу преминуо и преселио се у вјечност један од најугледнијих муслиманских трговаца Усеин Ђурђевић. Покојни Усеин живи у овој вароши има већ читавих петнаест година и нема ни једна особа која не би за њега рекла лијепо и похвалну ријеч.

Фирма „Усеин Ђурђевић“ позната је са свога поштењеног рада не само у Црној Гори него и на страну као: у Тријесту, Бечу, Цариграду и т. д. Била му је тридесет и пет година, и он је у кратком времену стекао и углед и повјерење где је год био тако, као да је био један од најбогатијих трговаца. Био је вриједан трговац и домаћин, частан грађанин и патриота; он је био један од оних, на коме нијесу, ни за мало, остали трагови оних старих предрасуда, већ је

потпуно и с разлогом схваћао вријеме у којему се данас крећемо; он је био од оних којему вјера не смета и који зна да је у њега српска крв.

За вријеме рата он је био схватио ствари и неуморно је радио са својом браћом, одзивајући се свуда гдје год је позват, без устезања и извијања; стога га је искрено и својски ожалело цијело наше грађанство без разлике вјере.

**Подгоричко пјевачко друштво.** Пишу нам из Подгорице: Под Високим заштитом Његовог Височанства Књаза Михаила, Прво Подгоричко Пјевачко Друштво „Бранко“ 9. фебруара 1914. г. у друштвеном локалу, одржало је своју редовну скупштину, у смислу чл. 78. друштвених правила Скупштине је председавао друштвени потпредседник г. Милан А. Ненезић.

Пошто је констатовано, да је заступљен довољан број чланова, сагласно чл. 80. друштвених правила, то је председник у 2<sup>1/2</sup> сата послјиче подне прогласио сједницу за пуноважну, те прије преласка на дневни ред прикладним говором позвао присутне чланове и добротворе да поздраве Њег. Величанство Краља Господара и друштвеног покровитеља Њег. Височанство Књаза Михаила, на што су се сви присутни чланови и добротвори одазвали бурним и троструким „Живјели“.

На предлог председников скупштине је изабрала за перовођу г. Глига Н. Пејановића, а за овјерење записника и бројење гласова г. г. Арса Роганића и Марка Чалановића.

Г. Љубомир В. Ђиновски прочитао је извјештај о раду старе Управе, Управног и Надзорног Обора, те и о стању друштвене имовине, па по прочитању извјештаја моли присутне чланове да Управу, Управном и Надзорном Одбору даду разрешницу за досадашњи рад.

Скупштина је без примједбе, једногласно, примила поднесени је. извјештај и захвалила старој Управи на њеном раду.

Приступило се је бирању нове Управе, Управног и Надзорног Одбора — тајним гласањем.

Изабран је за председника Милан А. Ненезић, благајник Подгоричке Банке; за потпредседника, Љубомир В. Ђиновски, Управник филијале Црногорске Банке; за секретара, Нико И. Мартиновић, чиновник Подгоричке Банке; за благајника, Јако И. Даничић, трговац; за економца Арсо Радоновић, швацац.

За Управни Одбор: Стево П. Гвоздевић, столар; Фрањо Станић, трговац; Ристо Стругар, трговац; Арсо Рогошић, трговац.

За Надзорни Одбор: Саво Ј. Чубраковић, цариник; Душан Вујица, управитељ филијале Никшићског Трг. Акц. Друштва, Илија С. Шестић, столар.

Пошто је горњим исцрпљен дневни ред, председник је закључио сједницу у 5 сати послјиче подне, захваливши се у име нове Управе на указатом им повјерењу, обећавајући да ће се Управа трудити да својим радом оправда дато јој повјерење и тиме потпомогне да се друштво што лепше одужи својем позиву.

Љ. Ђ.

## ТЕЛЕГРАМИ

### Политичка ситуација

Биоград, 11. фебруара

Полузванична „Самоуправа“, пишући о садашњој политичкој ситуацији на Балкану, пише, између осталог, да Бугарска у свом садашњем положају узима пријетеће држање. Она се нада да ће са тим пријетњама постићи оно што није могла бруталном снагом. Држање Бугарске и Турске, са оштрицом управљеном против Србије, Грчке, Црне Горе и Румуније, опасност је по мир на Балкану и изазива неповјерење у Европи. Већ се могу опазити послједице овог неповјерења. Србија, Грчка, Црна Гора и Румунија освјештаће једном за свагда своја законита права, предузеће и наћиће све потребне мјере да у будуће уклоне све евентуалности које не желе. Овим начином сигурно ће постићи одобравање Европе која без сумње има право што жели мир на Балкану и неће авантуре. Чланак се завршава саветом Турској да напусти Хиос и Митилену, јер Турска иде у сусрет најгрђој авантури, ако наруши мир. — Биоградски Пресбиро.

## Српски губитци у рату

Биоград, 11. фебруара

Министар рата саопштио је Скупштини ове бројеве о губитцима српске војске у два рата:

У српско-турском рату било је 5000 мртвих и 18000 рањених. У српско-бугарском рату било је 7—8000 мртвих и 30000 рањених. Од рањеника, 2500 су подлегли ранама. 11—12000 умрло је од болести, а 4300 од колере. Од ових послједњих 4000 долазе на српско-бугарски рат. — Биоградски Пресбиро.

## Арбанашка депутација и књаз Вид

Највид, 9. фебруара

Књаз Вид свечано је примио арбанашко изасланство. Есад-паша, у свом говору на арнаутском језику, замолио је књаза да прими круну Арбаније, и завршио са ускликом: „Живило Њег. Величанство Краљ Арбаније!“ Књаз Вид је одговорио на њемачком и изјавио да прима пријето, завршујући: „Живјела Арбанија!“ Књаз Вид ће поћи у уторак у Петроград да се представи Цару. — Бечки Кор. Биро.

## Радост у Валони

Валона, 10. фебруара

Велико весеље влада у Валони, јер се књаз Вид примио пријестола. Огромна поворка прошла је све улице, кличући: „Живио краљ Арбаније!“ којему су изјавили телеграфски захвалност. — Бечки Кор. Биро.

## Грчки одговор о питању Епира

Атина, 9. фебруара.

Грчка нота којом се одговара на ноту Великих Сила, предана је данас. У њој влада изјављује да је спремна да поступи према одлукама Великих Сила у питању острва послјиче извјесних гаранција, и да ће издати заповијест својим трупама да напусте у одређеном року територију придан Арбанији. Ипак влада скреће пажњу Великих Сила на потребу да се извјесна сета у долини Аргирокастра придрже Грцима. За намјену влада би била расположена да пристане на ректификацију границе која би продужила арбанашку обалу до рта Пегоније, и да дадне Арбанији своту од 2.500.000 франака. Влада се нада да ће се питање Крфа подврћи условима нарочите ефективне неутралности. Затим, влада моли Велике Силе да одмах испитају границе коричке казе и да се унесу измјене које ће бити у стању да осигурају добре односе између Грчке и Арбаније. — Бечки Кор. Биро.

Валона, 10. фебруара.

Холандски командант примио је извјештај да је заповједник грчких трупа у Скрапару саопштио заповједнику арбанашке жандармерије да му предаје Скрапар и напушта тај крај. — Бечки Кор. Биро.

## Операција румунске краљице

Букурешт, 11. фебруара.

Краљица је издржала операцију бијеле на лијевом оку. Операција је савршено успјела. — Бечки Кор. Биро.

## Експлозија у Дебрецину

Дебрецин, 11. фебруара.

Десила се експлозија у новој бискупији у Дебрецину. Погинуло је 5, а рањено 7. особа. Бискуп Миклоши је неповријеђен. Експлозију је произвео један пакет који је био упућен из Черновца. Штета материјална је огромна. — Бечки Кор. Биро.

## Привреда

### Спајање двају српских новчаних завода.

Прије двије и по деценије основали су Срби у Новом Саду централни кредитни завод са главницом од 400.000 круна, а 1895 г. основана је у Загребу Српска банка са три милиона круна. То су били и остали су највећи српски новчани заводи у монархији, јер сад располажу са укупним капиталом од 56.000.000 круна.

До оснивања Српске Банке било је мањих српских новчаних завода али су се они губили, док су оснивањем ове банке Срби прогледали тако, да сад имамо 150 чисто српских новчаних завода и 370 земљорадничких задруга.

Да би се био наш привредни покрет и рад према данашњим проширеним приликама усавршио, по предлогу Л. Дунђерског и његовим руковођењем, управе новосадског Централног Кредитног Завода и Загребачке Српске Банке ријешиле су се да се ова два српска новчана завода споје, те да онда, великом сумом као завод од 56 милиона круна, прошире свој задатак, да цијелу снагу саберу и рад боље подигну.

Прије неуних 20 година износио је сав капитал, организован у српским повчним заводима, 14.000.000 круна. Сад само ова два завода имају 56.000.000, а сав српски капитал, организован у штедионицама, кредитним задругама и банкама прелази преко 200.000.000 круна.

## ОГЛАСИ

**AVOCAT** demandé par un homme d'affaires qui voudrait se faire représenter au Monténégro. Prière d'écrire sous G 10732 X à Haasenstein et Vogler, Genève. број 41, 2,2

## Објава

**ДИЛЕТАНСКО-ПОЗОРИШНОЈ ДРУЖИНИ У ПОДГОРИЦИ** потребне су двије глумце српскиње или хрватскиње. Плата по споразуму. Мјесто стало. Ступити могу одмах. Понуде слати: Управи Дилетанско-Позоришног Друштва Подгорица, Црна Гора. п. п. бр. 11, 1,2

## ШИВАЋЕ МАШИНЕ



свију система у свима величинама и израдама за породичну и занатску употребу по најјефтинијој цијени нуди најстарија

### ИЗВОЗНА ФИРМА

**M. Khek**

JINDR. HRADEC, ČESKA

Особе доброг стања могу добити машине и уз умјерену отплату. На захтевање радо се шаље илустрован цијеновник бадава и франко.

бр. 19, 3,10



НАЈВЕЋА ДАЛМАТ. ЗЛАТАРИЈА  
**АНТ. РАДИЋ**  
СПЛЕТ (SPALATO)  
ИЛУСТРОВ. ЦЈЕНИКЕ ШАЉЕ ВАДАВА

П. п. бр. 51, 24—50